

Rangovų kvalifikacijos tikrinimas

2024 m. vasario 6 d.
Dr. Karolis Kačerauskas

TURINYS

1. Tiekėjų kvalifikacijos reikalavimai nustatyti VPĮ ir VPT Metodikoje
2. Reikalavimai tiekėjų kvalifikacijai
3. Tiekėjų kvalifikacijos reikalavimai – MINIMALŪS !
4. Tiekėjų kvalifikacijos reikalavimai – SUSIJĘ SU PIRKIMO OBJEKTU!
5. Rangovų pajėgumas ≠ sutartiniams reikalavimams
6. Tiekėjų kvalifikacijos reikalavimų nustatymas lemia pasiūlymų vertinimą
7. Kvalifikacijos stoka ir sprendimai
8. Tiekėjų kvalifikacijos sumavimas
9. Tiekėjų kvalifikacijos duomenų tikslinimas
10. Tiekėjų kvalifikacijos neįrodymas ir papildomi neigiami padariniai!

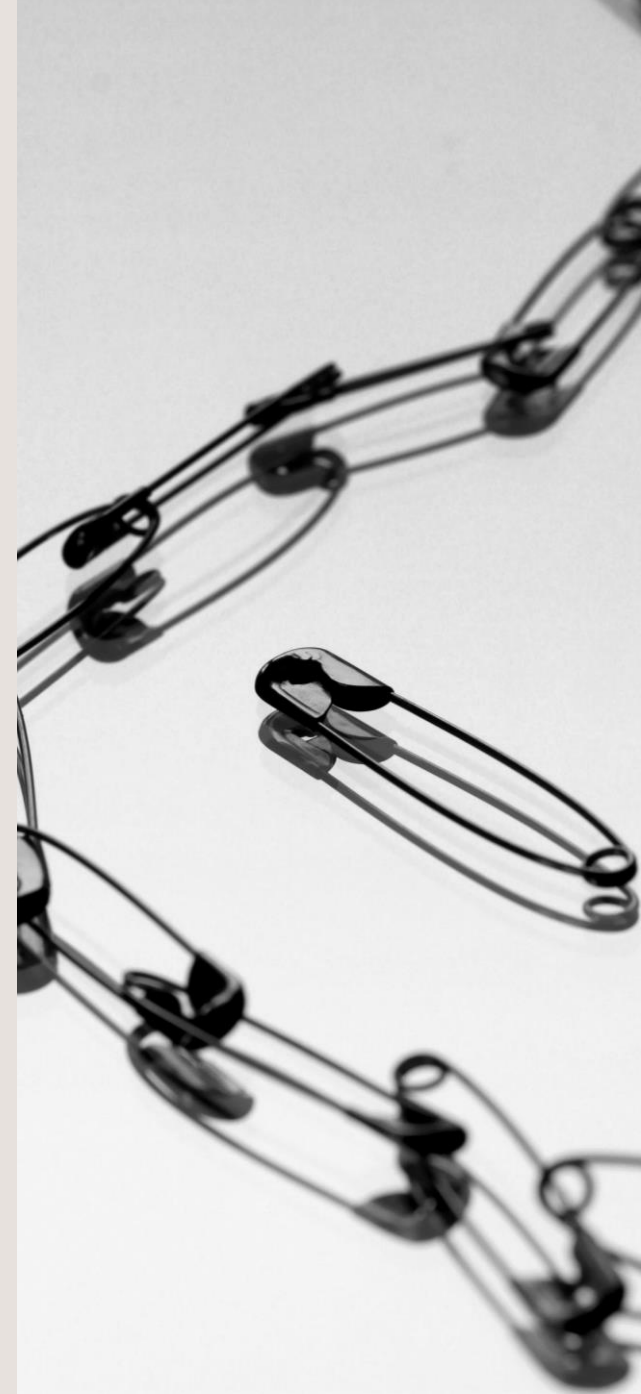
Kas nustato reikalavimus kvalifikacijai?

- Viešųjų pirkimų reguliavimas kyla iš Europos Sąjungos teisės aktų:
 - Lietuvos galimybes nustatyti unikalius reikalavimus tiekėjų kvalifikacijai riboja Europos Sąjungos direktyvos ir kartu
 - Toks reguliavimas sukuria vienodas galimybes Lietuvos verslui dalyvauti kitų valstybių narių pirkimuose
- Lietuvoje reikalavimus tiekėjų kvalifikacijai įtvirtina:
 - Viešųjų pirkimų įstatymas (VPĮ); bei
 - VPT patvirtinta kvalifikacijos reikalavimų nustatymo metodika
- Tiekėjų kvalifikacijos patikrinimui svarbūs ir specialūs teisės aktai, kurie lemia reikalavimų turinį (pvz. teisė užsiimti atitinkama veikla).

Kokius reikalavimus kvalifikacijai galima kelti?

- Kvalifikacijos reikalavimų kategorijos:
 - Teisė verstis veikla
 - Ekonominis-finansinis pajėgumas (tiekėjo finansinė „sveikata“)
 - Techninis profesinis pajėgumas (žmogiškieji, techniniai ištekliai, patirtis ir t.t.)
 - Kokybės vadybos sistema ir aplinkos apsaugos vadybos sistemos standartai
- Kvalifikacijos reikalavimų sąrašas yra baigtinis (siekiama užtikrinti laisvą judėjimą Europos Sąjungoje)

Kvalifikacijos reikalavimai – MINIMALŪS !

- PO turi pareigą nustatyti kvalifikacijos reikalavimus siekdama įsitikinti tiekėjo galimybe įvykdyti sutartį

TAČIAU

- Reikalavimai gali būti tik minimalūs / būtini (tiek, kiek reikia)
- Negali būti pertekliniai, t. y. naudojami kaip priemonė išsirinkti „patikimiausią“ tiekėją.
- PAVYZDŽIUI: neypatingojo statinio statybai negali būti reikalaujama ypatingojo statinio kvalifikacijos atestato (LAT 3K-3-158/2011); negali būti reikalaujama turėti „atsarginį“ statybos darbų vadovą.

Aukštesnė nei minimali kvalifikacija, - pasiūlymų vertinimo kriterijus

- Kvalifikacijos reikalavimai turi būti *minimalūs* (pirkime gali dalyvauti visi, kurie atitinka reikalavimus)
- Tačiau kvalifikacijos reikalavimai gali būti vienas iš pasiūlymų vertinimo kriterijų, kur didesnė kvalifikacija lemia didesnę pasiūlymo kokybę
- Taikoma tik specialistų kvalifikacijai (nuostata: patirtį įgyja ne įmonė, o žmogus)
- Nepamiršti proporcingumo principo – nuo tam tikro momento aukštesnė kvalifikacija nebeteikia pridėtinės vertės („supermenuų“ galios ribotos)

Kvalifikacijos reikalavimai - SUSIJĘ SU PIRKIMO OBJEKTU!

- Kvalifikacijos reikalavimai turi būti „*susiję su pirkimo objektu*“.
- Tai reiškia, kad:
 - reikalavimų teisėtumas yra nustatomas vertinant konkretaus pirkimo situaciją (kokie darbai yra perkami)
 - kvalifikacijos reikalavimai negali būti „nurašomi“ nuo kitų pirkimo dokumentų

KLASIKINĖ KLAIDA: PO abstrakčiai reikalauja pagrįsti kvalifikaciją dėl plataus spektro inžinerinių statinių, nors perkami darbai yra susiję tik su viena konkrečia darbų kategorija (pvz. LAT 3K-3-590/2013).

Rangovų pajėgumas ≠ sutartiniams reikalavimams

- Ne kiekviena „teisė verstis veikla“ turi būti nustatoma kaip kvalifikacijos reikalavimas, - atitinkamos teisės turėjimas gali būti nustatomas ir kaip sutartinis reikalavimas (tokią teisę reikės turėti vykdant sutartį)
- PO neturi teisės pirkimo procedūrų metu tikrinti ir atmesti tiekėjų pasiūlymų pagal sutartinio pobūdžio reikalavimus (LAT e3K-3-405-469/2021)
- Kaip kvalifikacijos reikalavimas negali būti nustatomas reikalavimas turėti specialių leidimą, kuris gaunamas tik vykdant konkrečią sutartį.

Kvalifikacijos stoka ir sprendimai (I)

- Viešųjų pirkimų reguliavimas siekia sudaryti prielaidas MVĮ konkuruoti dėl viešųjų užsakymų
- Kvalifikacijos trūkumas gali būti kompensuojamas pasitelkiant **(i)** jungtinės veiklos partnerius (kurie kartu tampa tiekėju) arba **(ii)** trečiuosius asmenis (kvalifikacijos „skolintojus“).
- Ar man tikrai reikia partnerių? – konkurenciją ribojančio susitarimo rizika
- JV ar subranga? JV jeigu pasitiki arba labai mėgsti riziką (Lazdynų baseino pavyzdys)

Kvalifikacijos stoka ir sprendimai (II)

- Kai remiamasi profesiniu pajėgumu ar teise verstis veikla – kvalifikacijos „skolintojas“ turi tiesiogiai prisidėti prie sutarties vykdymo, t. y. kartu tapti ir subrangovu.
- PRAKTINĖ PROBLEMA: įsipareigojimas dažnai lieka tik „popieriuje“
- Kai remiamasi ekonominiu-finansiniu pajėgumu – PO gali reikalauti, kad kvalifikacijos „skolintojas“ prisiimtų solidarią atsakomybę.

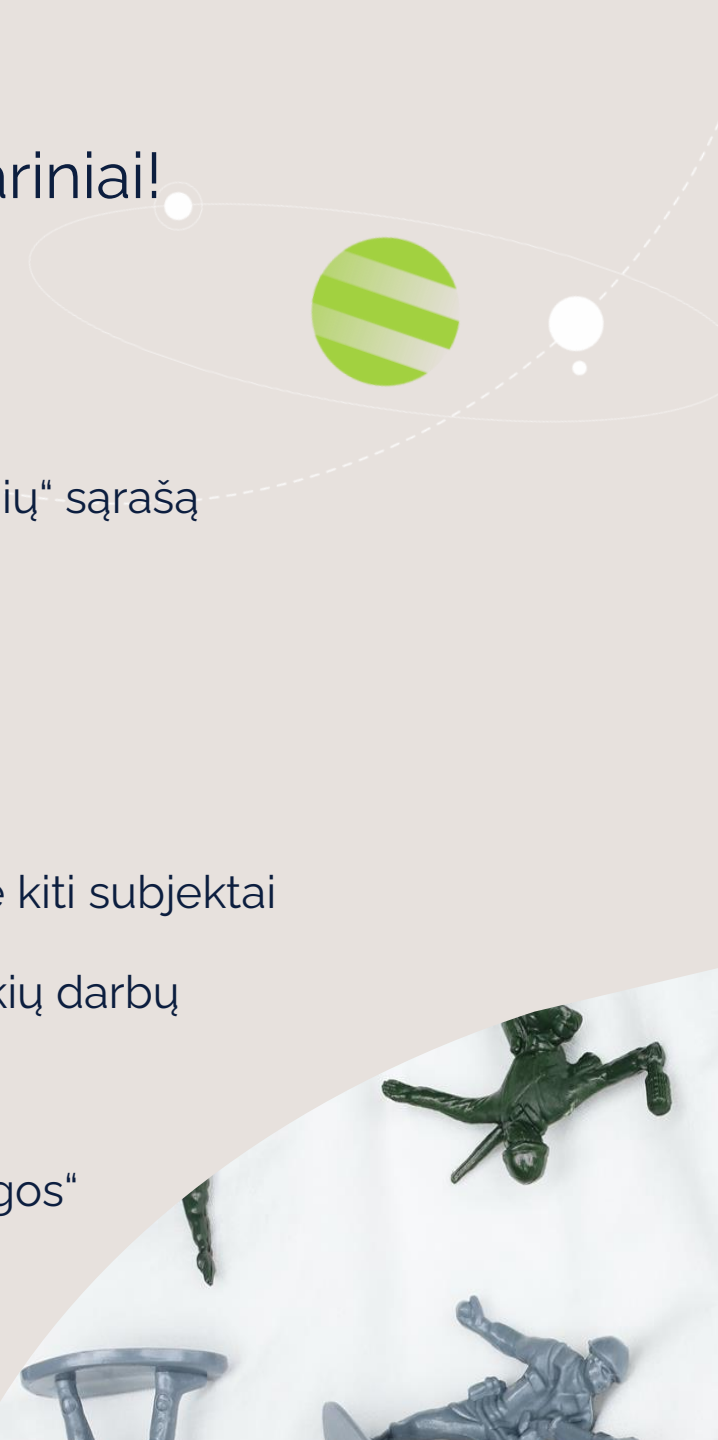
Tiekėjų kvalifikacijos duomenų tikslinimas

- „Kareiviškų batų“ reforma (LAT e3K-7-210-469/2022)
- Atsiranda galimybė pateikti papildomus dokumentus, kurie leidžia įsitikinti suformuoto pasiūlymo atitiktimi (ne tik turiningas pasiūlymo vertinimas)
- Nebėra taip, kad tiekėjas gali formuoti pasiūlymą dėl savo kvalifikacijos pirkimo eigoje
- Kvalifikacijos duomenys tikslinami tik vieną kartą! Vieną kartą dėl to paties dalyko.

Tiekėjų kvalifikacijos neįrodymas ir papildomi neigiami padariniai!

- EBVPD tiekėjas patvirtina, kad jis atitinka visus kvalifikacijos reikalavimus
- Kvalifikacijos neįrodymas lemia ne tik pasiūlymo atmetimą, bet ir įrašymą į „melagių“ sąrašą
- Labiausiai aktualu įrodinėjant profesinį pajėgumą – anksčiau įvykdytos sutartys
- KLASIKINĖS klaidos:
 - Deklaruojamas pajėgumas kaip savo, nors atitinkamus darbus faktiškai vykdė kiti subjektai (partneriai ar subrangovai)
 - Deklaruojama atitinkamo pobūdžio patirtis, nors įvykdyta sutartis yra dėl kitokių darbų
 - Nurodomos „netinkamai“ įvykdytos sutartys
- Naujausia LAT praktika: „susirask kuri tau tinka“ ⇒ „visos nurodytos turi būti teisingos“

VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ IR VALSTYBĖS PAGALBOS PRAKTIKA

Patikimos rekomendacijos visais
viešųjų pirkimų proceso klausimais.

[Susipažinkite su komanda](#)

Plačiau apie „Ellex Valiunas“ –
ellex.legal/lt

